

Egalitatea biblică dintre bărbat și femeie – și în învățătură și conducere

Hans-Jörg Ronsdorf · septembrie 2023 · revizuit în octombrie 2026

Privire de ansamblu și cuprins

Scurtă orientare printre termeni¹:

- *Învățătură și conducere*
- *Complementarism*
- *Egalitarism*

Argumente împotriva conducerii și învățării date de femei

- *Interdicția de a învăța pe alții*
- *Porunca de a tăcea*
- *Capul și supunerea*
- *Preoții bărbați ai lui Israel și cei 12 ucenici ai lui Isus*
- *Calificările pentru prezbiteri, episcopi și diaconi*

Argumente pentru egalitatea dintre bărbați și femei, și în învățătură și conducere:

- *Argumentul creației*
- *Femeile în VT*
- *Femeile în NT*
- *Argumentul istoric – femeile în istoria Bisericii*
- *Argumentul soteriologic*
- *Argumentul harismatic*

Rezumat

- Definiția mea a relației dintre sexe

Citat: „Da, sunt într-adevăr două texte biblice care hotărăsc de generații despre a fi sau a nu fi al femeilor.”

Când am citit prima dată această propoziție, m-am gândit: așa sună feminismul pur. Astăzi, după ani de zile, trebuie să recunosc că această propoziție este adevărată, chiar dacă este formulată exagerat. Abia cele mai recente publicații și scrisori ale cititorilor din revista IDEA mi-au confirmat-o încă o dată.

Scurtă orientare printre termeni:

Conducere și învățătură

Persoanele care conduc o biserică sunt desemnate în Noul Testament (de aici înainte prescurtat NT) prin diferiți termeni:

- Episcopi (supraveghetori) (gr. episkopos; Filipeni 1:1; 1 Timotei 3:1),
- Prezbiteri (gr. presbyteros; Tit 1:5)
- Diaconi (gr. diakonos; 1 Timotei 3:8)
- Păstori (gr. poimen; Efeseni 4:11)
- Conducători, mai-mari (gr. hegeomai; Evrei 13:17; Faptele apostolilor 15:22, probabil la nivel supralocal)

Episcopii și prezbiterii sunt folosiți în Faptele apostolilor 20:17, 28 ca sinonime, ca două denumiri pentru o slujbă/funcție. Deși sunt descrise mai mult calificările necesare decât conținutul slujbei lor, se poate reține:

- Ei „sunt în fruntea” bisericii și o conduc cu grijă și poartă înaintea lui Dumnezeu răspunderea pentru ea (1 Tesaloniceni 5:12; Evrei 13:17; 1 Petru 5:2-3);
- Ei ocrotesc biserica de pericolele dinăuntru (certuri, dezbinări etc.), se împotrivesc învățăturii greșite (Tit 1:9; Faptele apostolilor 20:28-31) și muștră;
- Ei se îngrijesc pastoral de oameni și se ocupă de cei slabi (1 Tesaloniceni 5:12; Evrei 13:17; Faptele apostolilor 20:35);
- Ca un păstor, ei îi dau bisericii conducere, ocrotire și hrană spirituală (Faptele apostolilor 20:28; 1 Petru 5:2-3). Turma este biserica, alcătuită din tari și slabi, bătrâni și tineri, femei și bărbați, adolescenți și copii.

În afară de Petru și Ioan, în Noul Testament nu este numită pe nume nicio astfel de persoană, nici bărbat, nici femeie. Există poate o excepție: Fivi din Chencrea, lângă Corint, este numită slujitoare (gr. *diakonos*) și conducătoare (gr. *prostatis*) (Romani 16:1-2).

Pastorul, așa cum îl cunoaștem astăzi, nu există în NT; el este însă o sinteză sau o îmbinare a acestor termeni și a slujbelor care le corespund. De aceea NT nu se poate adresa unei astfel de persoane, pentru că ea nu exista în felul acesta, și nici nu poate interzice sau aproba ca femeile să poată fi pastori.

Faptele apostolilor și epistolele lui Pavel nu amintesc funcții formale în bisericile pauline timpurii. Pentru noi astăzi este greu de înțeles exact cum erau conduse bisericile, căci dovezile din NT nu arată denumiri unitare pentru conducere. Conducerea era importantă și era subliniată, dar adesea Pavel îi numea pe alți conducători, în mod cu totul general, „împreună-lucrători” sau „tovarăși de luptă”. El prefera să vorbească despre conducători în legătură cu activitățile lor, în loc să le dea titluri.

A fi învățător (gr. *didaskalos*, 1 Corinteni 12:28) sau conducător/cel ce stă în frunte (gr. *kybernesis*, 12:28; sau gr. *proistemi*, Romani 12:8; 1 Tesaloniceni 5:12; 1 Timotei 5:17) sunt activități diferite și daruri diferite, pe care însă un om le poate avea pe amândouă.

A sta în frunte și a conduce nu înseamnă a stăpâni (nici în sensul din 1 Timotei 2:12, unde unei femei i se interzice să stăpânească peste bărbat). Isus descrie aceste slujbe astfel:

„Cei zece, când au auzit lucrul acesta, au început să se mânie pe Iacov și pe Ioan. Isus i-a chemat la El și le-a zis: Știți că cei priviți drept cârmuitori ai neamurilor domnesc peste ele, și mai-marii lor le poruncesc cu putere. Dar între voi să nu fie așa; **ci oricare va vrea să fie mare între voi să fie slujitorul vostru; și oricare va vrea să fie cel dintâi între voi să fie robul tuturor.**” Marcu 10:41-44

„S-a iscat între ei și o ceartă: care din ei avea să fie socotit ca cel mai mare? Isus le-a zis: Împărații neamurilor domnesc peste ele, și celor ce le stăpânesc li se dă numele de binefăcători. Voi să nu fiți așa; ci cel mai mare dintre voi să fie ca cel mai mic, și **cel ce cârmuiește** (gr. hegeomai) **ca cel ce slujește**. Căci care este mai mare: cel ce stă la masă sau cel ce slujește? Nu este oare cel ce stă la masă? Și Eu totuși sunt în mijlocul vostru ca cel ce slujește. Luca 22:24-27

„Păstoriți turma lui Dumnezeu care este sub paza voastră, nu de silă, ci de bunăvoie, nici pentru un câștig mârșav, ci cu lepădare de sine; nu ca și cum ați **stăpâni** peste cei ce v-au căzut la împărțeală, ci făcându-vă pilde turmei.” 1 Petru 5:2-3

Slujba episcopilor cuprinde o autoritate dăruită de Dumnezeu și întemeiată pe diferite daruri, care este percepută, în viața dată ca exemplu, ca o autoritate *morală*. Biserica îl recunoaște pe episcop, cu funcția lui, ca atare.

Există **învățătura** apostolilor, care este învățătura bună și sănătoasă, potrivită cu evlavia, învățătura lui Dumnezeu, Mântuitorul nostru, învățătura lui Hristos (Faptele apostolilor 2:42; 1 Timotei 1:10; 4:6; 6:3; Tit 2:10; 2 Ioan 9). Conținutul învățăturii este Evanghelia, sfatul lui Dumnezeu și, în cele din urmă, întreaga Scriptură, din VT și NT. Lui Timotei i s-a cerut să învețe pe alții aceasta, prezbiterii trebuie să fie în stare să învețe pe alții și există darul spiritual, respectiv darul harului, de învățător.

Din conducere face parte și învățătura. Ea nu are nimic de-a face cu stăpânirea. Și aici există o autoritate. Aceasta constă însă în faptul de a fi în stare să înveți pe alții și de a fi recunoscut, în cadrul bisericii, ca cineva care poate transmite învățătura sănătoasă și poate împărți drept Cuvântul adevărului. Învățătorul îi slujește celor care învață.

Predicarea, așa cum se face în serviciile divine ale bisericilor noastre, nu este identică cu învățătura. Pavel nu trece „predicarea” în lista lui de daruri și funcții ale slujirii, probabil pentru că predicarea nu era ceva ce se întâmpla în mod obișnuit în adunările bisericilor. Nu era vorba de o slujire față de cei care erau deja credincioși. În NT, predicarea, în contextul slujirii creștine, este practic echivalentă cu evanghelizarea (gr. kerysso, a predica, a vesti, a anunța cu glas tare). Și de la început femeile au predicat Evanghelia familiilor și prietenilor lor și dincolo de ei.

Acum despre doi termeni care nu se găsesc ca atare în Biblie. Ei denumesc cele două direcții de gândire controversate din creștinătate în problema sexelor.

Complementarism

Acest termen provine din spațiul american și a fost aplicat la relația dintre bărbat și femeie de teologi cunoscuți precum John Piper și Wayne Grudem. Această poziție a fost publicată în așa-numitul **Danvers Statement on Biblical Manhood and Womanhood** în 1988 (aici se poate descărca în limba germană: **Danvers-Erklärung.pdf (reformierte-freikirche.de)** (cu permisiune amabilă). Abia de atunci s-a impus acest termen și în spațiul de limbă germană pentru a descrie relația dintre bărbat și femeie, însă ca relație ierarhică. Femeia are aceeași valoare, dar nu aceleași drepturi și funcții. Diferențierea dintre sexe este descrisă prin „valoare egală, dar roluri diferite”. Există slujbe pe care ea, pentru că este

femeie, nu are voie să le facă. Din acestea fac parte, în această concepție, mai ales învățarea și conducerea bărbaților.

Complementarismul **nu** reflectă însă învățătura istorică a Bisericii, care, până acum aproximativ 60 de ani, pornea de la ideea unei valori mai mici și a unei inferiorități a femeii față de bărbat. De aici subordonarea femeii, în ansamblu o concepție joasă și restrictivă despre femeie. Valoarea egală și egalitatea în mare măsură, așa cum le susține complementarismul, sunt un fenomen nou, nu mai vechi de aproximativ 60 de ani. Există diferite forme, deci o întreagă gamă a felului în care sunt interpretate întâietatea bărbatului și limitarea femeii.

Consider complementarismul evanghelic de astăzi o formă revizuită, moderată sau blândă a patriarhatului, care este la rândul lui o urmare a căderii în păcat. Sunt conștient că există relații de căsnicie care funcționează bine și sunt pline de iubire, chiar dacă relația este înțeleasă și trăită complementar, în sensul de mai sus. Prin aceasta însă această poziție nu devine nici corectă, nici biblică.

Egalitarism

În spațiul de limbă engleză, poziția pe care o susțin, cu anumite rezerve, este numită egalitarism. Este important ce anume se ascunde în spatele acestui termen și care este exact conținutul lui. Această concepție despre bărbat și femeie a apărut în același timp cu complementarismul. „Egalitar”, în uzul limbii germane, are în vedere dreptatea socială și egalitatea de șanse. Definiția este: nicio dezavantajare din cauza sexului sau a altor caracteristici în cadrul unei societăți sau comunități.

Susțin aceasta pe deplin, iar și femeile credincioase pot să se folosească cu recunoștință de toate cuceririle mișcării pentru drepturile femeii din ultimii 100 de ani, chiar dacă ele însele n-au făcut și nu vor să facă niciodată parte din aceste mișcări.

Termenul are însă și o rezonanță de uniformizare, pe care o resping la fel de mult. Frumoasa deosebire dintre bărbat și femeie, în multe privințe, face parte din ordinea creației și nu are voie să fie nivelată de egalitarism. De preferat ar fi termenul **mutualism**, care subliniază faptul de a sta unul față în față cu celălalt, în mod reciproc și mutual.

Ceva personal

Până acum câțiva ani am susținut complementarismul și l-am trăit și l-am învățat în biserica mea și în căsnicia mea. Aceasta înseamnă că eu, ca soț, îmi iubesc soția și sunt cooperant, dar, în principiu, am conducerea și ultimul cuvânt. Înseamnă și că femeile nu conduc și nu predică și nu învață pe alții în fața bisericii. Această formă „soft” sau „creștinată” a patriarhatului lumesc a trebuit s-o abandonez în urma studiului continuu al Bibliei și prin lucrările unor autori credincioși Bibliei. A fost pentru mine un proces greu, căci decenii la rând înțelesesem și trăisem exact invers. Astăzi sunt recunoscător că mi s-au deschis ochii cu privire la cât de mult mă înșelam. În cartea mea *Femei, iertați-ne! (Frauen, vergebt uns!)* am expus aceasta pe larg în 2020 și am argumentat-o pe pagina mea de internet prin contribuții noi, ale mele sau ale altor autori:

www.hans-joerg-ronsdorf.de

La sfârșitul expunerii mele voi rezuma pe scurt ce anume susțin astăzi și cum îmi numesc poziția în discuția teologică.

Argumente împotriva conducerii și învățării:

Întâlnirea de astăzi arată că există concepții fundamentale diferite despre această temă. La aceasta se adaugă adesea multă emoție, ceea ce îngreunează un schimb de idei obiectiv. Fiecare vine în această zi cu povestea lui, cu formarea lui, cu convingerea lui, cu experiențele lui bune și rele și cu așteptările lui. Și, sper, cu deschiderea, și cu un dram de seninătate, de a se pune pe sine însuși sub semnul întrebării.

În cele ce urmează mă ocup de obiecțiile care, după părerea mea, sunt cele mai frecvente împotriva faptului ca surorile să conducă și să învețe pe alții în biserică. Exact aceste argumente le-am susținut și eu. Erau pentru mine pe deplin clare și convingătoare. O abatere de la ele însemna pentru mine să ieși din centrul biblic și să te adaptezi lumii, unde egalitatea în drepturi și feminismul sunt celebrate în diferite forme ideologice.

Interdicția de a învăța pe alții

O îndrumare clară era pentru mine acest cuvânt al lui Pavel, pe care îl citez aici:

*„Femeia să învețe în liniște, cu toată supunerea. **Femeii nu-i îngădui să învețe pe alții, nici să stăpânească peste bărbat, ci să stea în liniște, căci întâi a fost întocmit Adam, și apoi Eva; și nu Adam a fost amăgit, ci femeia, fiind amăgită, a căzut în călcarea poruncii.**” 1 Timotei 2:11-14*

La un moment dat mi-a sărit în ochi că, deși pare a fi o îndrumare clară, această interdicție pentru femei de a învăța pe alții poate fi pusă în legătură doar cu un singur verset – repet, doar cu un singur verset. Este ciudat, dacă lași o dată să lucreze asupra ta întinderea acestei îndrumări pentru toate timpurile și în toate locurile.

Ca să calificăm această interdicție de a învăța pe alții, trebuie să întrebăm: este o interdicție totală? Este valabilă doar față de bărbați? Are ea voie să-i învețe pe femei, pe tineri și pe copii? Sau nu are voie să învețe o învățătură greșită, dar învățătura sănătoasă da? Doar din acest verset este cu neputință să răspundem.

Ca întotdeauna, nu contează doar un singur text al Scripturii; trebuie întrebată întreaga Scriptură. Trebuie să comparăm Scriptura cu Scriptura. Cum spunea Luther: „Scriptura se tâlcuiește singură.”

De aceea voi pune față în față versetele următoare cu cuvântul de mai sus al lui Pavel, așa-numita interdicție pentru femei de a învăța pe alții:

*Isus le spune ucenicilor Săi: „Duceți-vă și faceți ucenici din toate neamurile, botezându-i în Numele Tatălui și al Fiului și al Sfântului Duh. **Și învățați-i să păzească tot ce v-am poruncit.** Și iată că Eu sunt cu voi în toate zilele, până la sfârșitul veacului.” Matei 28:18-20*

Aceasta este însărcinarea dată de Isus tuturor, și femeilor, de a învăța pe alții. Și femeile făceau parte din cercul ucenicilor lui Isus. Și ucenicele, adică elevele, învățau de la Isus ca apoi să-i poată învăța pe alții. **Isus vrea aceasta!** Aceasta poate fi în orice cadru, în orice loc, în adunările de închinare ale bisericii, față de bărbați sau doar față de femei, în spațiul familial-privat sau în cel public.

*„El (Apolo) a început să vorbească cu îndrăzneală în sinagogă. **Priscila și Acuila (soții), după ce l-au auzit, l-au luat la ei și i-au arătat mai cu de-amănuntul Calea lui Dumnezeu**” (Faptele apostolilor 18:26).*

Calea lui Dumnezeu, aceasta este istoria mântuirii. Și botezul creștin, deoarece Apolo cunoștea evident doar botezul lui Ioan. „A arăta” trebuie înțeles ca „a învăța pe cineva” sau „a instrui”. Cine aplică 1 Timotei 2:12, ca interdicție de a învăța pe alții, oricărei femei/surori, trebuie s-o aplice și Priscilei. Fapt este doar că ea a învățat pe alții și că nu a tăcut. S-a întâmplat în Efes, unde ea și soțul ei l-au învățat pe Apolo – locul unde Timotei a primit epistola lui Pavel cu interdicția de a învăța pe alții. Dacă interpretăm aici o interdicție universală de a învăța pe alții, ar trebui să formulăm astfel: **Priscilei nu-i îngădui să învețe pe alții, nici să stăpânească peste bărbat (Apolo), ci să stea în liniște.** Deoarece pornim de la ideea că Cuvântul inspirat al lui Dumnezeu nu poartă în sine contradicții, trebuie să respingem o interdicție universală pentru femei de a învăța pe alții în biserică.

Pavel îi îndeamnă pe **toți cei prezenți** la o adunare creștină:

„Ce este deci, fraților (în sensul de frați și surori)? Când vă adunați, **fiecare dintre voi are un psalm, are o învățătură, are o descoperire, are o limbă, are o tălmăcire; toate să se facă spre zidire.**” (1 Corinteni 14:26).

Pavel îi spune lui Timotei că **oamenii** (gr. *anthropois*; frați și surori) trebuie să-i **învețe** pe alții, pentru ca aceia, la rândul lor, să-i poată **învăța** pe alții:

„Și ce ai auzit (Timotei) de la mine în fața multor martori, **încredințează la oameni de încredere, care să fie în stare să învețe și pe alții.**” 2 Timotei 2:2

În acest sens, **femeile în vârstă** trebuie să fie „**învățătoare ale binelui**” (Tit 2:3). Locul și cadrul acestei învățături nu sunt prescrise sau limitate; mai ales pe femeile tinere trebuie să le învețe ele. (**Femei-prezbiter**; gr. *presbutidas*, așa erau numite în secolul al IV-lea *femeile-prezbiter*; aici poate fi vorba însă și pur și simplu de o femeie în vârstă.)

Concluzie: nu există nicio restricție pentru femei de a învăța pe alții. Indiferent în ce loc, indiferent pe cine învață. Hotărâtoare sunt darul lor, faptul că sunt de încredere ca să învețe învățătura sănătoasă și confirmarea lor de către biserică, faptul că slujba lor este dorită, respectiv autorizată de biserică și de conducătorii ei. **De aceea, pe fundalul textelor aduse, acest cuvânt al lui Pavel nu poate fi o interdicție atemporală și universală de a învăța pe alții!**

Așa cum arată de mai multe ori întâia epistolă către Timotei, este vorba despre învățătură greșită și despre femei care o duceau prin case. Aici Pavel se adresează unei **probleme locale** a unor femei bogate din Efes, care se simțeau chemate de la sine și își însușeau dreptul, respectiv autoritatea, de a face aceasta. Este o **îndrumare limitată în timp**, nu o îndrumare normativă pentru fiecare creștină de pe această planetă. Această femeie sau aceste câteva femei-problemă din Efes trebuiau mai întâi să se supună de bunăvoie și cu dorința de a învăța învățături sănătoase, ca să devină în stare să învețe pe alții, pentru ca apoi poate să devină prezbiter. Nu este, așa cum se poate dovedi, o problemă tipică feminină să înveți pe alții o învățătură greșită pentru că nu ai învățat în supunere față de învățătura sănătoasă. Dar era o problemă în Efes, de care trebuia să se ocupe Timotei.

Cuvântul „a stăpâni” (gr. *authentein*) din propoziția „femeii nu-i îngădui să **stăpânească** peste bărbat” nu este un cuvânt pozitiv. El apare numai în acest loc din NT și nu este cuvântul folosit de obicei pentru a stăpâni. Dimpotrivă, este negativ și are înțelesul de „**a-și însuși autoritatea**” (așa sună textul traducerii engleze King James Version), și **anume pe nedrept.**

Interdicția de a vorbi

Adeesea textul despre interdicția de a învăța pe alții este pus în legătură directă cu interdicția de a vorbi din 1 Corinteni 14. Acestea sunt de fapt singurele texte care se pronunță explicit despre tema noastră și le limitează în mod special pe femei. Până acum aproximativ 10 ani era clar pentru mine că femeile tac la serviciul divin, așa cum prescriu în mod clar versetele următoare:

*„Femeile **să tacă** în adunări, căci **nu le este îngăduit să vorbească**, ci să fie supuse, cum zice și Legea. Dacă voiesc să capete învățătură asupra unui lucru, să întrebe pe bărbații lor acasă; căci **este rușine pentru o femeie să vorbească în adunare.**” 1 Corinteni 14:34-35*

Convingerea mea clară a fost pusă sub semnul întrebării de Pavel însuși, care mai înainte, în 11:5, vorbește despre femei care se roagă și prorocesc, cu mare probabilitate în adunarea de închinare. Și pentru că în capitolul 14 există cel puțin 5 îndemnuri concrete ale lui Pavel către toți frații și toate surorile de a contribui cu cuvântul lor la zidirea bisericii. Nici o preoție universală, care îi aduce lui Dumnezeu jertfe de laudă, numite rodul buzelor, nu este de conceput cu tăcere. Apropo, când cântarea de laudă a Anei sau Magnificatul Mariei sunt citite la serviciul divin, atunci aceste femei vorbesc prin Cuvântul inspirat.

Aceste versete sunt de aceea o mare enigmă, pentru că ele contrazic tot ce spun Pavel și NT, ca și VT, în general și în particular. Pentru această contradicție, care este recunoscută de cei mai mulți cititori ai Bibliei, există nenumărate încercări de explicație. Din motivul credințioșiei față de Biblie, unele biserici încearcă să pună în practică tăcerea absolută. Eu vin din mișcarea Fraților, unde se practică așa până astăzi. Acolo femeile nu au voie să predice, să se roage, să propună cântări, să conducă serviciul divin. Au voie doar să cânte împreună cu ceilalți și să spună amin.

În aceste două versete li se interzice femeilor de trei ori să vorbească, respectiv li se poruncește să tacă. **Aceasta este absolut și riguros și nu poate fi ocolit sau dizolvat exegetic.** Tâlcuitori conservatori, respectiv credințioși Bibliei, din afara mișcării Fraților încearcă să dizolve această poruncă categorică de a tăcea, prin care însă înmoaie mereu porunca absolută de a tăcea.

Philip B. Payne a dovedit că aceste versete sunt marcate, în Codex Vaticanus și în Codex Fuldensis (manuscrise importante și ample din secolele al IV-lea și al VI-lea), ca adăugire ulterioară. Pe lângă aceasta, aceste două versete stau o dată în acest loc, ca la noi, după versetul 33, dar în alte manuscrise abia după versetul 40. Acest lucru este unic în această măsură și este un indiciu că textul a fost o notă marginală, introdusă mai târziu de un copist în locul pe care l-a socotit potrivit. Odată introdus de pe margine, toți copiii l-au copiat apoi cu sânguință, ca și cum ar fi fost textul original al lui Pavel.

Nu există nici în NT, nici în VT un îndemn măcar aproximativ asemănător, cu urmări atât de mari, în acest caz pentru femei, care să poată confirma acest text. De aceea acest text nu poate fi o îndrumare normativă. Mulți comentatori și traducători ai Bibliei consideră aceste versete ca nefiind pauline și ca o adăugire timpurie (secolul al II-lea).

O punere în practică consecventă a acestor versete este, de altfel, aproape imposibilă. Chiar bunul-simț ne spune că nu li se poate interzice femeilor orice vorbire în adunare.

Pentru întreaga discuție despre învățătură și conducere, aceste versete ies din calcul.

Capul și supunerea

Așa-numitul text despre interdicția de a învăța pe alții și așa-numita poruncă de a tăcea arată spre supunerea necesară a femeii. De cel puțin șapte ori femeile sunt îndemnite în NT să se supună soților lor. De ce este așa? Ordinea creației nu poate fi motivul (despre aceasta mai multe mai târziu), deoarece ea nu întemeiază nicio diferență ierarhică din care să se poată deduce o supunere.

În esență este vorba de două texte, unul din Efeseni 5 și unul din 1 Petru 3.

„Supunându-vă unii altora în frica lui Hristos. Nevestelor, [supuneți-vă] bărbaților voștri ca Domnului.” Efeseni 5:21-22

Pavel cere, înainte de toate, nu o supunere unilaterală, ci una reciprocă.

„Tot astfel, nevestelor, fiți supuse bărbaților voștri, pentru ca, chiar dacă unii nu ascultă de Cuvânt, să fie câștigați fără cuvânt prin purtarea nevestelor lor, ... Bărbaților, tot astfel [supuneți-vă soțiilor voastre], trăiți cu ele cu înțelepciune, ca cu niște ființe mai slabe, cu femeia; dați-le cinste, ca unele care vor moșteni împreună cu voi harul vieții, ca să nu fie nimic care să vă împiedice rugăciunile.” 1 Petru 3:1, 7

La Petru este ca la Pavel – el cere o supunere reciprocă, nu unilaterală. Totuși, practic în aceeași suflare, femeile sunt îndemnite la supunere. Femeile de atunci erau oricum subordonate ierarhic. Pentru ele un astfel de îndemn nu era ceva nou sau străin. Era atunci consensul cultural și social. Dacă până atunci se supuseseră poate de nevoie, acum, ca ucenice ale lui Isus, o puteau face în puterea Lui și din inimă.

Apostolii nu scriu și nu lucrează împotriva relației antice de atunci dintre rolurile sexelor. Pe de o parte confirmă supunerea femeii, pe de altă parte – și aceasta este nou – îi îndeamnă pe bărbați la iubire și la o purtare plină de grijă. **Bărbaților nu li se poruncește să conducă, să guverneze sau să stăpânească sau chiar să pretindă supunere.**

Îndrumările pentru ordinea casei antice, numite de Luther „Haustafeln” („tablele casei”, codurile casnice), **subminează ordinele sociale de atunci, prin faptul că Evanghelia și iubirea lui Hristos schimbă relațiile adesea aspre și violente.** Prin Evanghelie nu se schimbă deci totul de azi pe mâine, ci începe un proces de regândire și de schimbare a purtării. La capătul lui stă, de exemplu, desființarea sclaviei, pe care apostolii nu au cerut-o, dar care era deja pusă în miezul Evangheliei.

Supunerea „creștină” (adică supunerea între credincioși, inclusiv între soții și soțiile credincioși) este **respect smerit, loial și plin de iubire, colaborare și sprijin.** Ca smerenia și blândețea, supunerea ar trebui să fie o trăsătură de caracter creștină normală. Și, în mod ideal, ea ar trebui să fie reciprocă.

Ce înseamnă că bărbatul este capul femeii (1 Corinteni 11:3)? Altfel decât am presupune în limba noastră germană, nu înseamnă cumva „căpetenie” (Oberhaupt), care merge în frunte, conduce, stăpânește sau guvernează. Când Pavel folosește această metaforă, ea însemna **sursă și origine**. Astfel femeia a fost luată din bărbat (11:8) și trebuia de aceea să-i dea cinste bărbatului. Bărbatul, ca cap al femeii, nu este stăpânul ei, nu este conducătorul ei, ci mântuitorul ei, care o iubește, o ocrotește, se îngrijește de ea și o îngrijește (Efeseni 5:21-33). Metafora capului înfățișează atât unitatea plină de iubire dintre bărbat și femeie, cât și grija pentru trupul Său, după modelul lui Hristos.

Pe scurt, se poate spune: dicționarele grecești seculare, Biblia greacă și felul de a vorbi al lui Pavel arată că prin „cap” Pavel nu a înțeles „autoritate”. **Nicăieri Biblia nu învață supremația masculină sau un rol de conducere în relația cu femeia.**

Septuaginta, care traduce ebraica în greacă, nu folosește cuvântul *kephale*, ci un alt cuvânt, atunci când în ebraică *cap* înseamnă conducător, căpetenie, stăpânitor. De aici reiese că sensul lui *kephale* nu arată în această direcție.

Preoții bărbați ai lui Israel și cei 12 ucenici ai lui Isus

Preoții exclusiv bărbați și cei 12 ucenici bărbați erau pentru mine un argument puternic pentru o conducere exclusiv masculină.

În Israel au existat doar preoți bărbați. Dar a trebuit să constat că dorința și voia lui Dumnezeu era ca **toți, atât bărbații, cât și femeile**, să fie preoți:

„**Voi** îmi veți fi o împărăție de preoți și un neam sfânt. Acestea sunt cuvintele pe care le vei spune copiilor lui Israel. (Exodul 19:6)

Aceasta este prezisă și pentru viitor:

„**veți fi numiți preoți ai Domnului, veți fi numiți slujitori ai Dumnezeului nostru.**” Isaia 61:6

De ce nu s-a ajuns încă la aceasta în VT este greu de spus: un motiv poate fi că preoția levitică trebuia să fie un contrast față de femeile consacrate, preotesele și prostituatele cultelor idolatre canaanite.

„**Să nu fie nicio femeie consacrată între fiicele lui Israel și să nu fie niciun bărbat consacrat între fiii lui Israel.**” Deuteronomul 23:17

Slujba preoțească era, atunci când se desfășura în cultul levitic al jertfelor, o muncă fizică grea, comparabilă cu cea a unui măcelar. Bărbații sunt în medie (ca întotdeauna, în afară de excepții) mai puternici fizic decât femeile.

Fără nicio restricție este valabil faptul că în noul legământ oricine este născut din Dumnezeu este preot. De aceea, privind înapoi la Vechiul Testament, nu sexul poate fi motivul pentru care doar bărbații au fost preoți. (Evrei 2–10; 1 Petru 2:9; Apocalipsa 1:6; 5:10).

Cei 12 ucenici puteau reprezenta pe cei 12 fii ai lui Iacov, respectiv cele 12 seminții ale lui Israel, doar ca bărbați iudei. Ei reprezintă trecerea unică de la vechiul la noul legământ.

Conducătorii și episcopii nu trebuie să fie astăzi bărbați iudei: toți cei care doresc să fie conducători sunt invitați, și bărbații dintre neamuri. Cei 12 apostoli, ca bărbați iudei, nu înseamnă excluderea femeilor de la sarcinile de conducere. Iunia, o femeie, este numită de Pavel apostolă (Romani 16:7), la fel cum Barnaba a fost numit apostol (Faptele apostolilor 14:14).

Calificările pentru prezbiteri și episcopi

Voia oare femeia (sau femeile) din Efes, căreia (căroră) i se adresează interdicția de a învăța pe alții, să fie episcop? Împărțirea noastră în capitole începe 1 Timotei 3:1 astfel:

*Adevărat este cuvântul acesta: dacă **cineva** dorește slujba de episcop, dorește o lucrare frumoasă.*

Pavel pare să vadă la această femeie (sau femei) cu totul posibilitatea ca ea (ele) să poată deveni episcop, dacă îndeplinește (îndeplinesc) calificările care urmează. Primul pas ar fi să învețe în liniște și supunere și să fie modeste în înfățișarea exterioară. Femeile înstărite din Efes trebuiau, în loc să se poarte nepotrivit (2:9), să facă **fapte bune** (2:10). Pavel folosește o expresie asemănătoare ca să se

refere la slujba de episcop: dacă cineva dorește slujba de prezbiter, dorește **o lucrare bună** (3:1). Slujba de prezbiter este o lucrare bună, la care aceste femei ar putea năzui, dacă s-ar califica pentru ea.

Dar nu se adresează Pavel în capitolul 3:1-7 numai bărbaților? Nu, cu siguranță nu. „**Cineva**” (gr. *tis*) este un cuvânt neutru din punctul de vedere al genului. Poate însemna: **dacă ea sau dacă el** dorește slujba de episcop. **Le-ar încuraja Pavel pe femei să năzuiască la o slujbă care le este interzisă?** Pavel arată limpede că „cineva/oricine” este adesea tema lui, repetând „cineva/oricine” în versetul 5, la fel ca în lista paralelă a calificărilor episcopilor din Tit 1:6. **Nu există niciun singur pronume masculin în calificările conducătorilor bisericilor din 1 Timotei 3:1-13 sau Tit 1:5-9. Acest lucru nu se vede însă din traducerile germane.**

Dar ce este atunci cu calificarea „**bărbatul unei singure neveste**”? Această formulare se poate aplica, ar crede cineva, doar bărbaților. Nu, căci întreaga propoziție trebuie înțeleasă ca o **expresie idiomatică**. Unii scot un cuvânt, și anume „bărbat”, și îl izolează în mod arbitrar din context, ca să deducă din el o cerință nouă – anume că fiecare episcop trebuie să fie un „bărbat”. Cei mai mulți tâlcuitori ai Bibliei, și complementariștii, înțeleg însă „bărbatul unei singure neveste” în sensul că **poligamii sau bărbații infideli sexual** sunt excluși de la sarcina de episcop.

A citi în această expresie un dublu înțeles, anume atât o excludere a poligamilor, cât și o cerință universală ca episcopii să fie bărbați, este nejustificat și ar reduce la absurd cele mai multe dintre celelalte cerințe ambigue ale lui Pavel pentru episcopi. Trebuie oare toți episcopii să aibă o „casă proprie”, cu sclavi și mai mulți „copii”, destul de mari ca să „creadă” și să fie supuși „cu toată cuviința”?

Deoarece în 1 Timotei 3:11 sunt numite calificările pentru diaconite, aceeași expresie, „bărbatul unei singure neveste”, din cerințele pentru diaconi din 3:12, nu le poate exclude pe femei.

Principiul **monogamiei**, care se exprimă în „bărbatul unei singure neveste”, este valabil în aceeași măsură pentru bărbați și pentru femei, la fel cum „să nu poftești nevasta aproapelui tău” (Exodul 20:17) este valabil deopotrivă pentru un bărbat sau pentru o femeie care pofteste soțul aproapelui ei. De aceea cea mai exactă traducere a lui „bărbatul unei singure neveste” este „**monogam**”, pentru că redă cel mai bine înțelesul cuprinzător al expresiei grecești pentru formele masculine.

Nu există nicio îndrumare apostolică care să le interzică femeilor slujba de episcop (cum este, de exemplu, o poruncă de a tăcea în 1 Corinteni 14:34-35).

De la ce ar fi trebuit atunci să se pornească sau de ce ar fi trebuit să se țină cineva, dacă această întrebare s-ar fi ridicat în secolul I? Dacă existau deja în Vechiul Testament excepții de la conducerea de către bărbați, dacă existau excepții și în societate, în sens mai larg, dacă atitudinea lui Isus și a apostolilor față de femei era mai pozitivă decât cultura dominantă și dacă femeile primeau și exercitau darurile Duhului sau adunau în casele lor biserici de casă, atunci nu exista niciun temei pentru presupunerea că femeilor le era interzisă conducerea în biserici.

Argumente pentru egalitatea dintre bărbați și femei, și în învățătură și conducere:

Dacă încercăm o dată să ne apropiem de Scriptură, în problema sexelor, în mod neutru sau cu rezultat deschis, atunci vom găsi egalitatea sub diferite aspecte. Tema învățăturii și a conducerii trebuie luminată cu întreaga Scriptură și nu hotărâtă sau îngrădită de unul sau două texte scurte.

Relatarea creației a fost pentru mine o descoperire nouă, care m-a adus la regândire și a fost o schimbare de macaz pentru felul în care trebuie să citesc și textele NT despre această temă. De aceea

pornim chiar de la început:

Argumentul creației

Pentru ambele sexe este valabil același lucru: amândoi poartă chipul lui Dumnezeu și amândoi trebuie să fie roditori și să stăpânească. Nu există nicio ordine de rang sau ierarhie în starea de la început, nici vreo împărțire a sarcinilor sau a rolurilor.

„Apoi Dumnezeu a zis: Să facem om după chipul Nostru, după asemănarea Noastră; și ei să stăpânească peste peștii mării, peste păsările cerului, peste vite, peste tot pământul și peste toate târâtoarele care se mișcă pe pământ! Dumnezeu a făcut pe om după chipul Său, l-a făcut după chipul lui Dumnezeu; parte bărbătească și parte femeiască i-a făcut. Dumnezeu i-a binecuvântat și Dumnezeu le-a zis: Creșteți, înmulțiți-vă, umpleți pământul și supuneți-l; și stăpâniți peste peștii mării, peste păsările cerului și peste orice viețuitoare care se mișcă pe pământ!” Geneza 1:26-28

Crearea Evei este descrisă în mod impresionant. De ce a fost creată ea?

„Nu este bine ca omul să fie singur; îi voi face un ajutor care să-i corespundă.” Geneza 2:18 (Elberfelder – traducere germană a Bibliei; nota de subsol: ca partenerul lui față în față, ca fiind corespondentul lui)

Einheitsübersetzung: Îi voi face un ajutor care să-i fie egal ca rang.

Gute Nachricht: Voi crea o ființă care să-l ajute și care i se potrivește.

Zürcher Bibel: Îi voi face un ajutor pe măsura lui.

Ce înseamnă exact „un ajutor care să-i corespundă” – în ebraică „ezer kenegedo”?

‘ezer = „putere, ajutor, salvator, salvatoare, ocrotitor, tărie”

În VT de 16 ori „Dumnezeu este ajutorul nostru”, de 3 ori despre un ocrotitor militar; de aceea niciodată ceva subordonat, dimpotrivă, posibil ceva superior.

kēnegēdō: kē = ca + negēd = înaintea + ô = lui: „ca înaintea lui”

Literal, această expresie transmite: „o putere ca înaintea lui”

În limbajul obișnuit înseamnă: „o tărie care îi corespunde”

Femeia ca ajutor nu descrie un subaltern, nu întemeiază nicio subordonare sau ierarhie. Mai degrabă Adam are nevoie de un suflet înrudit. De un aliat. De un partener. De cineva față în față cu el, de o completare. De o pereche pentru fiecare aspect al existenței lui: fizic, sufletesc, spiritual, mental; exterior ca și interior. Pe scurt, acesta este înțelesul expresiei „un ajutor care să-i corespundă”.

Și Pavel rezumă, cu privire la crearea bărbatului și a femeii: „Totuși, în Domnul, femeia nu este fără bărbat, nici bărbatul fără femeie.” 1 Corinteni 11:11

Ordinea creației dinainte de căderea în păcat îi vede pe bărbat și pe femeie ca egali în poziție și în drepturi. Nu există ierarhie. Nici nu putea să existe, pentru că ea începe abia după căderea în păcat:

„Femeii i-a zis: ... dorințele tale se vor ține după bărbatul tău, iar el va stăpâni peste tine.” Geneza 3:16

Aceasta este descrierea urmărilor căderii în păcat. Stăpânirea bărbatului asupra femeii nu a fost voia lui Dumnezeu în creație. Această stăpânire este păcătoasă. Istoria, până în prezent, dovedește în mod

impresionant această tragedie. Nimic din ea nu este bun, nimic din ea nu este spiritual. **Nu este o ordine a creației, ci mai degrabă, ca urmare a căderii în păcat, o DEZordine a creației.** O stăpânire a celui mai tare într-o creație căzută. De aceea nu ar trebui să sprijinim această stăpânire unilaterală a bărbatului, nici atunci când ea a fost creștinată și este citită în NT (eisegeză).

Argumentul istoric

Istoria lui Israel și istoria NT, ca și istoria Bisericii, arată fără nicio îndoială că femeile au voie, pot și trebuie să învețe pe alții și să conducă. Aceste femei sunt descrise cât se poate de firesc în aceste funcții. Nicăieri nu se spune că ar fi o excepție, ca și cum Dumnezeu ar suspenda temporar o ordine pusă de El Însuși, pentru că nu erau bărbați disponibili.

Femeile în Vechiul Testament

Prorocița Maria (Miriam), sora lui Moise și a lui Aaron, este trimisă de Dumnezeu ca să conducă pe Israel (Mica 6:4; cf. Exodul 15:20-21). Dumnezeu Însuși spune în Mica 6:4: „Căci te-am scos din țara Egiptului, te-am izbăvit din casa robiei și am trimis înaintea ta pe Moise, Aaron și Maria.”

Dumnezeu Însuși a trimis deci și o femeie înaintea poporului Său! Nu era lipsă de bărbați, Moise și Aaron erau, de fapt, acolo; era voia Lui să aibă o femeie în această echipă de conducere.

Debora este una dintre judecătoarele pe care „Domnul le-a ridicat” și care „au izbăvit pe Israel din mâna vrăjmașilor lui” (Judecători 2:16, 18; 4:10, 14, 24; 5:1-31), o prorociță și cea mai înaltă conducătoare din tot Israelul (4:4-5). Ea, soție și mamă (4:4; 5:7), avea autoritatea să-i poruncească lui Barac, comandantul militar al lui Israel: „Du-te!” (4:6, 14), iar el s-a dus. Au lucrat bine împreună, cu o autoritate comună: el, comandant militar, ea, **comandantă supremă**.

Împărăteasa Estera a avut destulă influență ca să aducă nimicirea casei lui Haman, cu 75.000 de vrăjmași ai iudeilor (Estera 7:1-10; 9:1-32). Împreună cu Mardoheu „a scris cu toată autoritatea Decretul Esterei a întărit aceste rânduieli” (9:29-32).

Preoții au întrebat-o pe **prorocița Hulda** despre cartea Legii, care fusese găsită din nou, și s-au supus conducerii ei spirituale. Conducătorii lui Israel, inclusiv împăratul, bătrânii, prorocii și poporul, au primit cuvântul ei ca descoperit de Dumnezeu (2 Împărați 22:14–23:3; 2 Cronici 34:22-32). Ascultarea conducerii masculine a lui Israel de Cuvântul lui Dumnezeu, rostit prin gura unei femei, a declanșat probabil cea mai mare trezire din istoria lui Israel (2 Împărați 22:14–23:25; 2 Cronici 34:29–35:19).

Soția lui Isaia era o **prorociță**: „M-am apropiat apoi de **prorociță**; ea a rămas însărcinată și a născut un fiu. Domnul mi-a zis: Pune-i numele: «Prada se grăbește, jaful vine curând».” Isaia 8:3

Niciun singur text din Vechiul Testament nu spune că Dumnezeu le-a îngăduit femeilor să exercite o asemenea autoritate politică sau religioasă asupra bărbaților doar din cauza unor împrejurări deosebite, și nici aceste cazuri nu sunt descrise ca excepții de la un principiu biblic.

Femeile în Noul Testament

Odată cu Isus intră în problema sexelor din iudaismul antic o nouă dimensiune a omeniei. Mama Lui devine prorociță, iar Magnificatul ei devine Scriptură inspirată (Luca 1), ca și cântarea de laudă a Anei (1 Samuel 2:1 și urm.). La Isus femeile sunt respectate și prețuite; El Se îndreaptă spre ele fără deosebire, le ridică valoarea; la El au voie și trebuie să învețe, să fie ucenicele Lui. Aceasta era, în afară de puține excepții, de-a dreptul o încălcare a unui tabu.

Unei femei care își pierduse orice simț al propriei valori, El i S-a descoperit ca Mesia. Ea aude de la El cuvinte pe care nimeni nu le mai auzise înainte. Această întâlnire a avut urmări: primul misionar creștin a fost o **femeie samariteancă**: „Mulți samariteni din cetatea aceea au crezut în El din pricina mărturiei femeii” (Ioan 4:39; cf. 4:28-42).

Existau **ucenice** (Luca 8:1-3), ca de exemplu Maria, care șade la picioarele lui Isus și învață, ca s-o transmită mai târziu și altora – și să facă astfel exact ceea ce Isus le-a poruncit ucenicilor în Matei 28, adică să boteze și să învețe pe alții.

Prima persoană pe care Hristos cel înviat a căutat-o și pe care a însărcinat-o să vestească Evanghelia învierii Lui și a apropiatei Lui înălțări la cer a fost **Maria Magdalena** (Ioan 20:14-18). Deoarece „apostol” înseamnă „trimis”, este potrivit să spunem că Hristos a numit-o **apostola apostolilor**. Înainte ca Isus să li Se arate ucenicilor, El le-a transmis printr-o femeie vestea învierii Lui. Ar fi putut foarte bine să li Se arate El Însuși îndată. Dar voia să-i învețe prin aceasta: mărturia unei femei trebuie crezută de voi, bărbații, la fel ca mărturia unui bărbat, căci Eu am trimis-o! O nouă epocă a mântuirii era pe punctul de a începe!

Pentru Hristos, conducerea, pe care El a redefinit-o ca o conducere smerită, care slujește (de ex. Ioan 13:3-17), este cel puțin tot atât de potrivită pentru femei ca și pentru bărbați.

În Romani 16:1-16, Pavel salută pe nume zece persoane pe care le numește împreună-lucrători în slujirea creștină. **Șapte din cele zece persoane sunt femei**:

Fivi, „diaconiță a Bisericii din Chencrea” (16:1) și „conducătoare² a multora, inclusiv a mea” (16:2);

Iunia, „care se bucură de vază între apostoli” (16:7); care a fost în închisoare împreună cu Pavel, cu soțul ei, din cauza vestirii Evangheliei.

Priscila, „tovarășa mea de lucru în Hristos Isus” (16:3; cf. Filipeni 4:3);

și **Maria, Trifena, Trifosa și Persida**, care „s-au ostenit mult pentru Domnul” (16:6, 12).

1 Corinteni 16:16 îi îndeamnă pe credincioși „**să se supună oricărui împreună-lucrător**”. În 1 Tesaloniceni 5:12, „**cei ce se ostenesc între voi**” sunt numiți „**cei ce vă cârmuiesc în Domnul**”. Aici este vorba de oameni cu răspundere de conducere! Nu se poate sublinia îndeajuns că Pavel nu le înșiră pe aceste femei pur și simplu ca credincioase, ci ca conducătoare în slujire. Pavel salută în acest pasaj mulți credincioși, dar numește doar zece persoane împreună-lucrători, adică conducători, iar șapte dintre ei sunt femei. Cei trei bărbați sunt Acvila, Andronic și Urban. Primii doi sunt numiți împreună cu soțiile lor, ceea ce subliniază autoritatea lor comună.

Faptul că Pavel numește o proporție atât de mare de femei printre conducătorii unei comunități publice este unic în întreaga istorie a literaturii grecești antice. Aceasta arată o însemnătate a conducerii feminine în Biserica timpurie care era neobișnuită pentru cultura de atunci.

Cele patru fiice ale evanghelistului Filip sunt dovada că făgăduința din Ioel s-a împlinit la Cincizecime, și pentru fiice:

„A doua zi, am plecat și am ajuns la Cezareea. Am intrat în casa lui Filip, evanghelistul, care era unul din cei șapte, și am rămas la el. El avea **patru fete fecioare, care prorocau**.” *Faptele apostolilor* 21:8-9

Este de presupus, chiar dacă nu este obligatoriu, că Nimfa făcea parte dintre conducătorii bisericii, deoarece își punea casa la dispoziția bisericii din Laodiceea:

„Spuneți sănătate fraților din Laodiceea și **Nimfei** și bisericii din casa ei.” Coloseni 4:15

Pavel amintește în Filipi două femei care nu erau în bună înțelegere. Desigur, ele erau active în slujbe care erau importante pentru biserică; altfel Pavel nu s-ar fi adresat direct, pe nume, celor două.

„Îndemn pe **Evodia** și îndemn pe **Sintichi** să aibă aceleași simțiri în Domnul. Și pe tine, adevăratul meu tovarăș de jug, te rog să le ajuți, pe ele, care au luptat pentru Evanghelie împreună cu mine, Filipeni 4:2-3

Când Pavel nu era încă în Hristos și prigonea biserica, el îi avea în vedere, cum relatează Luca de două ori, pe bărbați și pe femei, ca să-i arunce în temniță (Faptele apostolilor 8:3; 9:2). De ce și pe femei? Întotdeauna sunt scoși din joc conducătorii; oile simple ale turmei interesează mai puțin sau deloc. Până în ziua de azi se face așa în țările unde creștinii sunt prizonieri.

Alte femei

Nu avem timp acum să intrăm în domeniul foarte larg a ceea ce au realizat femeile în Biserica timpurie, în Evul Mediu, în Reformă și în mișcările de trezire. Mii de femei au învățat pe alții și au condus, iar fără ele creștinătatea ar arăta probabil astăzi altfel. Multe sunt cunoscute pe nume. Au existat femei-prezbiter la fel ca vestitoare ale Cuvântului și învățătoare.

Adesea se uită și faptul că femeile nu au învățat pe alții și nu au condus doar prin cuvânt, ci și prin scrisul lor. Există poete de cântări și scriitoare celebre, care au marcat puternic istoria Bisericii creștine

Este adevărat că ele erau, în ansamblu, în minoritate față de bărbați. Aceasta se explică prin situația culturală din fiecare vreme, în care femeile erau întotdeauna și pretutindeni mai mult sau mai puțin dezavantajate și nu trebuiau să apară în public. Exact aceasta este cultura și formarea lumească, în umbra textului din Geneza 3:16. Aceasta nu are nimic de-a face cu Împărăția lui Dumnezeu, cu ceea ce a devenit acum realitate în Hristos.

Argumentul soteriologic – mântuirea în Hristos

Toți cei care cheamă Numele Domnului și se încred în El vor fi mântuiți. Aceasta este vestea bună a Evangheliei. Tuturor, fără excepție, le stau deschise mântuirea, salvarea și viața veșnică. Pavel le scrie galatenilor, în capitolul 3:26-27:

„**Căci toți sunteți fii ai lui Dumnezeu [ați devenit] prin credința în Hristos Isus. Toți care ați fost botezați pentru Hristos v-ați îmbrăcat cu Hristos.**”

Privilegiul de a deveni fiu al lui Dumnezeu este valabil atât pentru bărbați, cât și pentru femei. În terminologia lui Pavel, și femeile devin „fii ai lui Dumnezeu”. Firește, ca femei ele sunt și fiice ale lui Dumnezeu, dar aici Pavel subliniază statutul social pe care îl aveau fiii în Imperiul Roman: acest privilegiu este dat acum, în relația cu Dumnezeu, tuturor, și femeilor.

La aceasta se adaugă, tocmai pentru femei, faptul că botezul în apă, și nu circumcizia, care pentru ele era imposibilă, este rânduit ca semn că cineva a devenit fiu al lui Dumnezeu.

Pavel adaugă la aceasta o afirmație cu efect exploziv pentru împrejurările de atunci. **El nu asigură încă o dată că în Hristos toți pot fi mântuiți, căci a făcut deja aceasta în multe locuri. Ținta lui este că în**

Hristos deosebirile naționale, sociale și de sex nu mai joacă niciun rol:

„Nu mai este nici iudeu, nici grec; nu mai este nici rob, nici slobod; nu mai este nici parte bărbătească, nici parte femeiască, fiindcă toți sunteți una în Hristos Isus.” Galateni 3:28

În Galateni 2:11–3:28, Pavel subliniază că tratarea inegală a unui grup social, inclusiv a femeilor, în biserică, este în contradicție cu Evanghelia. El îi înfierează pe creștinii dintre iudei, inclusiv pe apostolul Petru, pentru că nu-i tratează pe creștinii dintre neamuri ca pe niște egali și refuză chiar să mănânce cu ei la aceeași masă. Pavel argumentează că este împotriva Evangheliei să atribui statut sau privilegiu în biserică pe baza apartenenței etnice, a poziției sociale sau a sexului. Identitatea mântuirii tuturor creștinilor este întemeiată numai în Hristos!

Deoarece toate acestea sunt categorii sociale, iar „în Hristos Isus” se referă la biserică (1:22), aplicarea cea mai evidentă a textului din Galateni 3:28 este la relațiile sociale din biserică. **Pasajul leagă mântuirea în mod nedespărțit de viața socială din biserică.** Ca în toate scrierile lui Pavel, răscumpărarea în Hristos nu poate fi desprinsă de viața în trupul lui Hristos. Respingerea acestor deosebiri de către Pavel trebuie să aibă ca urmare opusul lor, adică confirmarea egalității de rang a tuturor acestor grupuri în viața practică a bisericii, căci toți sunt una în Hristos.

Cele trei grupuri de oameni numite **rămân**, firește, și ca creștini ceea ce s-au născut (cu excepția, poate, a sclavilor, care pot deveni liberi). Dar convențiile, excluderile și discriminările lumii de atunci și de astăzi nu mai sunt valabile în biserică, în noua creație. Cât despre bărbat și femeie, relația lor de la creația inițială este restabilită în Hristos. Chiar și sclavii și slavele de rând puteau fi în biserică învățători și conducători, dar nu și în afara bisericii, în relațiile lor sociale.

O paralelă strânsă cu Galateni 3:28 este 1 Corinteni 11:11:

„Totuși, în Domnul, femeia nu este fără bărbat, nici bărbatul fără femeie.”

Pavel spune aceasta în legătură cu confirmarea faptului că femeile, ca și bărbații, pot conduce cele mai importante activități din adunările publice ale bisericii – rugăciunea (dimensiunea verticală a închinării – a vorbi cu Dumnezeu) și prorocia (dimensiunea orizontală a închinării – a vorbi oamenilor) –, atâta timp cât fac aceasta într-un fel care nu tăgăduiește căsătoria și morala creștină. **Prin urmare, această negare a unei despărțiri între bărbați și femei „în Domnul” trebuie să fie valabilă cel puțin pentru aceste activități de conducere a bisericii.**

Faptul mântuirii, că deosebirile naționale, sociale și de sex nu mai au nicio însemnătate în biserică, îl exprimă Pavel încă o dată fără echivoc în 2 Corinteni 5:16 și urm.:

„Așa că, de acum încolo, nu mai cunoaștem pe nimeni după trup; și chiar dacă am cunoscut pe Hristos după trup, totuși acum nu-l mai cunoaștem în felul acesta. Căci, dacă este cineva în Hristos, este o făptură nouă. Cele vechi s-au dus: iată că toate lucrurile s-au făcut noi. Și toate lucrurile acestea sunt de la Dumnezeu, care ne-a împăcat cu Sine prin Hristos și ne-a încredințat slujba împăcării; că adică Dumnezeu era în Hristos, împăcând lumea cu Sine, neținându-le în socoteală greșelile lor, și ne-a încredințat nouă cuvântul împăcării.”

Dacă nu mai cunoaștem pe nimeni după trup, atunci și sexul este fără importanță. Contează numai făptura nouă în Hristos. Și ce face această făptură nouă, împăcată cu Dumnezeu? Ea îndeplinește slujba care predică împăcarea! Așadar, toți predică.

Oamenii care îl judecau pe Hristos după trup se gândeau probabil: „Ce vrea să ne spună acest fiu de tâmplar?” Cei care pur și simplu au ascultat au recunoscut că El învăța „ca unul care are putere”. Trebuie deci să învățăm să-i judecăm pe toți oamenii în mod spiritual și să lăsăm deoparte tot ce ne sare mai întâi în ochi (statut social, înfățișare, sex).

Argumentul harismatic

Duhul Sfânt este turnat deopotrivă peste femei și peste bărbați. El înzestrează pe fiecare femeie credincioasă și pe fiecare bărbat credincios cum vrea El. În înșirarea harismelor se află darul învățaturii și darul conducerii. **Nicăieri nu se face deosebire după sex.** Textele următoare vorbesc de la sine, începând cu evenimentul de la Cincizecime:

*„Ci aceasta este ce a fost spus prin prorocul Ioel: «În zilele de pe urmă, zice Dumnezeu, voi turna din Duhul Meu peste orice făptură; **fiii și ficele voastre vor proroci**, tinerii voștri vor avea vedenii, și bătrânii voștri vor visa visuri! Chiar și peste robii Mei și **peste roabele Mele voi turna din Duhul Meu în zilele acelea, și vor proroci.**»” Faptele apostolilor 2:16-18*

Duhul Sfânt este și dătătorul darurilor spirituale ale harului, prin care trupul lui Hristos, Biserica, este însuflețit, susținut, călăuzit și îngrijit. Din acestea face parte și darul conducerii sau al cârmuirii:

*„Fiindcă avem felurite daruri, după harul care ne-a fost dat: cine are darul prorociei să-l întrebuințeze după măsura credinței lui. Cine este chemat la o slujbă **să se țină de slujba lui. Cine învață pe alții să se țină de învățătură.** Cine îmbărbătează pe alții să se țină de îmbărbătare. Cine dă să dea cu inimă largă. **Cine cârmuiește să cârmuiască cu râvnă.** Cine face milostenie s-o facă cu bucurie.” Romani 12:6-8*

*Zürcher Übersetzung: 7 fie darul de a sluji, **acolo unde este vorba de slujire, de a învăța pe alții, acolo unde este vorba de învățătură,** 8 de a mângâia, acolo unde este vorba de mângâiere. Cine le dă altora ceva să facă aceasta fără gânduri ascunse; **cine îndeplinește o sarcină de conducere să o facă cu dăruire;** cine face milostenie să o facă senin și cu bucurie.*

*„Și Dumnezeu a rânduit în Biserică, întâi, apostoli; **al doilea, proroci; al treilea, învățători;** apoi pe cei ce au darul minunilor; apoi pe cei ce au darul tămăduirilor, ajutorărilor, **cârmuirilor** și vorbirii în felurite limbi.” 1 Corinteni 12:28*

Argumentul harismatic vorbește de la sine, se explică singur și este cel mai clar. De ce i-ar da Dumnezeu cuiva daruri pe care acela n-ar avea apoi voie să le folosească pentru zidirea trupului? Este de prisos să mai arătăm că darurile amintite le-au fost date și femeilor. Ar fi o „eroare de sistem” dacă ele n-ar avea voie să-și exercite astfel de daruri în orice cadru în care le așază Dumnezeu pe femei. Căci darurile sunt întotdeauna și sarcini și răspundere.

Ce se întâmplă când darurile femeilor nu devin sarcini în biserică? Se întâmplă ceea ce descrie Pavel în 1 Corinteni 12:21: „**Ochiul nu poate zice mâinii: «N-am trebuință de tine»;** nici capul nu poate zice picioarelor: **«N-am trebuință de voi».**” Unele mădulare ale trupului, care ar trebui să primească cu smerenie slujirea celorlalte mădulare, fac tocmai contrariul și spun: „Nu avem nevoie de voi.” Femeile sunt astfel descurajate și rănite. Femeile înzestrate își caută domenii de activitate potrivite darurilor lor în afara bisericii. Așa se micșorează eficiența trupului lui Hristos. Ceea ce Dumnezeu ar fi vrut poate să ne spună prin această soră, fie prin prorocie, fie prin învățătură, nu este auzit. Urmarea este că nu le limităm doar pe femei, ci pe Dumnezeu însuși! Căci Dumnezeu Se exprimă prin femei la fel ca prin

bărbați. Da, este adevărat: „Duhul suflă unde vrea.” Duhul lui Dumnezeu nu Se lasă împiedicat de structurile omenești să sufle unde vrea. Dar Îl putem stinge și întrista. Și am făcut-o de atâtea ori!

Rezumat

Întreaga Scriptură, atât în VT, cât și în NT, **nu** interzice învățătura și conducerea exercitate de femei. Textele din care se vrea să se deducă opusul descriu nereguli locale, care trebuie îndreptate, respectiv înlăturate. Femeile au învățat pe alții și au condus în vremea dinaintea de Hristos și la începuturile creștinismului și de-a lungul întregii istorii a Bisericii. Din motive de înțeles, culturale, dar nu biblice, ele au fost în minoritate față de bărbați.

Dreptatea între sexe sau, tocmai, egalitatea în drepturi este o valoare a Împărăției, care ar trebui redescoperită și, de dragul cauzei lui Dumnezeu, ocrotită și promovată.

Dacă este voia lui Dumnezeu ca femeile să învețe pe alții și să conducă la fel ca bărbații, dar aceasta este mereu împiedicată de bărbați, din orice motive și cu orice intenții, conștient sau inconștient, este aceasta o semănare pentru firea pământească sau pentru Duhul?

„Nu dreptul femeilor de a ocupa funcții «oficiale» și nici egalitatea lor cu bărbații în aceste funcții determină condițiile slujirii lor pentru Dumnezeu și pentru aproapele lor. Ci, mai degrabă, datoria lor este cea care face aceasta. Și anume datorii care decurg din capacitățile lor omenești, împuternicite de darurile divine.” Dallas Willard

Definiția mea a relației dintre sexe

Complementarismul, în sensul propriu al cuvântului, înseamnă completarea reciprocă și conlucrarea a două mărimi la fel de mari, la fel de puternice, de aceeași valoare. Aceasta nu este cazul atunci când femeia este privită ca un ajutor subordonat sau pus pe locul al doilea, de exemplu pentru că a fost creată după Adam în timp și din Adam. Deoarece însă termenul „complementarism” este folosit așa în discuția teologică de astăzi, el nu se potrivește pentru definiția mea a relației biblice dintre sexe.

Nici egalitarismul nu este însă pentru mine personal un termen care să se potrivească exact, deoarece el, la rândul lui, slăbește sau trece cu vederea, cel puțin prin formularea lui, deosebirile dintre sexe, care tocmai condiționează ideea completării reciproce. Înțelegerea mea a relației biblice dintre sexe este, pe scurt, următoarea:

Egalitarism complementar

Adică o completare reciprocă și o conlucrare care îl întărește pe celălalt acolo unde este mai slab, și o unitate trăită în iubire și în supunere reciprocă.

Eu însumi, soția mea, multe surori și multe perechi căsătorite am trăit argumentele biblice ale egalității depline ca pe o eliberare și am cunoscut relația noastră cu Isus și relațiile unii cu alții într-o nouă dimensiune. Această libertate este o parte constitutivă a libertății Evangheliei. Este o veste bună atunci când a fi femeie nu este o limitare și o micșorare, ci o înălțare la ceea ce Dumnezeu a vrut de la început, și în felul în care a vrut.

Titlul cărții mele, *Femei, iertați-ne!*, vrea să spună cu sinceritate că noi, bărbații – firește, numai aceia care recunosc aceasta – ne-am însușit dreptul suprem de a interpreta și de a conduce și le-am exclus pe femei de la acestea. Mi-e rușine de această discriminare, pe care am sprijinit-o eu însumi. M-am

distanțat public de ea prin cartea mea. Indignarea unor frați față de cartea mea îmi arată o atitudine, felul în care reacționează bărbații când dominația lor este pusă sub semnul întrebării. Aceasta trebuie să ia sfârșit. Ar fi trebuit să ia sfârșit de mult.

Expunere din 16 septembrie 2023 la FeG Rhein-Sieg (Biserica Evanghelică Liberă Rhein-Sieg), Hans-Jörg Ronsdorf

Această expunere se poate descărca gratuit de pe pagina de internet: www.hans-joerg-ronsdorf.de

Note

1. Folosesc masculinul generic ca termen general pentru persoane de ambele sexe și fac excepții acolo unde, după părerea mea, este necesar sau folositor pentru claritate.
2. **Prostatīs** este alcătuit din cuvintele grecești pentru „înainte ca rang” și „a sta”. Fiecare înțeles al tuturor cuvintelor înrudite din NT care s-ar putea potrivi aici se referă la conducere.